

BETÆNKNING**Afgivet af Udvalg for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke
vedrørende**

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at afdække behovet for og udarbejde en redegørelse om etablering af en landbrugsuddannelse i Narsaq med fokus på selvforsyning- landbrug og madproduktion. Redegørelsen skal omdeles til Inatsisartut til EM 2023.

Fremsat af Medlem af Inatsisartut Mariane Paviassen, Inuit Ataqatigiit

Afgivet til forslagens 2. behandling

Udvalget har under behandlingen [senest] bestået af:

Medlem af Inatsisartut Doris J. Jensen, Siumut, formand

Medlem af Inatsisartut Nivi Olsen, Demokraatit, næstformand

Medlem af Inatsisartut Mala Høy Kúko, Siumut

Medlem af Inatsisartut Mariia Simonsen, Inuit Ataqatigiit

Medlem af Inatsisartut Eqaluk Høegh, Inuit Ataqatigiit

Udvalget har efter 1. behandlingen den 15. november 2022 under EM2022 gennemgået forslaget.

Forslagets indhold og formål

Nærværende forslag pålægger Naalakkersuisut at udarbejde en redegørelse, som afdækker om der er behov for at oprette en landbrugsuddannelse med fokus på selvforsyning, landbrug og madproduktion. Forslaget har til formål at undersøge, om det kunne være gavnligt at skabe en uddannelse, som har fokus på selvforsyning og madproduktion. For på den baggrund at øge landets fødevareproduktion og dermed vores fødevarerikkerhed, samt på sigt øge eksporten af grønlandsk producerede fødevarer til udlandet.

Førstebehandling af forslaget i Inatsisartut

Under forslagens førstebehandling fremlagde Naalakkersuisut følgende ændringsforslag:

"Forslag til Inatsisartutbeslutning om at pålægge Naalakkersuisut at afdække behovet for etablering af en landbrugsuddannelse med fokus på selvforsyning og

fødevarereproduktion. Afdækningen inkluderes i den af Naalakkersuisut igangsatte undersøgelse vedrørende muligheden for at omdanne og modernisere færeholderuddannelsen og Inuili. Redegørelsen forelægges Inatsisartut i forbindelse med EM 2023.”

Under debatten var der bred enighed om at man burde have et politisk fokus på udvikling af fødevarer samt udvikling af landbruget. På denne baggrund var der en bred tilslutning til at sende forslaget til udvalgsbehandling for nærmere at undersøge evt. fordele og muligheder ved forslaget samt ændringsforslaget. Der var dog ikke enighed om hvilket forslag, der burde arbejdes videre med – det oprindelige beslutningsforslag eller ændringsforslaget. Dette var der blandede holdninger til. Det blev på den ene side påpeget, at det ville være ekstra arbejde at lave en ny redegørelse, hvis den kunne rummes i det arbejde Naalakkersuisut allerede havde begyndt, mens der på den anden side blev stillet spørgsmålstegn ved, om ændringsforslaget var omfattende nok.

Orienteringsmøde

Udvalget har som led i udvalgets behandling af forslaget haft Naalakkersuisoq for Uddannelse, Kultur, Idræt og Kirke til orienteringsmøde. (((Kopi af Orienteringsmødeindkaldelsen og Naalakkersuisoq for Uddannelse, Kultur, Idræt og Kirkes skriftlige besvarelse er vedlagt nærværende betænkning som **bilag**.)))

Udvalgets behandling af forslaget

Udvalget noterede sig Inatsisartuts bekymring om, hvorvidt Naalakkersuisuts foreslåede inklusion i den igangsatte undersøgelse, vil afdække det samme, som der bliver lagt op til i beslutningsforslaget. Efter Orienteringsmødet med Naalakkersuisoq for Uddannelse, Kultur, Idræt og Kirke konkluderer udvalget, at omfanget af den i ændringsforslagets foreslåede undersøgelse er i overensstemmelse med redegørelsen i nærværende forslag.

Forslagets økonomiske konsekvenser

I beslutningsforslaget vurderes det, at redegørelsen forventes at koste to årsværk à 500.000kr. På baggrund af Naalakkersuisuts oplysninger om, at Naalakkersuisut er begyndt en undersøgelse af området, vurderes det at forslaget kan forventes at koste et årsværk à 500.000kr. Dette, da man bør kunne forvente vidensdeling og samarbejde i Departementet.

Udvalgets indstillinger

- Et enigt udvalg indstiller Naalakkersuisuts ændringsforslag til vedtagelse.

Med disse bemærkninger, og med den i betænkningen anførte forståelse, skal udvalget overgive forslaget til 2. behandling.

Doris Jakobsen Jensen
Formand

Nivi Olsen
Næstformand

Eqaluk Høegh

Mariia Simonsen

Mala Høy Kúko

Naalakkersuisoq for Uddannelse, Kultur, Idræt
og Kirke
ikiin@nanoq.gl

Dato: 21-03-2023
J.nr.: 01.39.01.04-00045

Orienteringsmøde med Udvalget for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke

Udvalget for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke ønsker hermed at indkalde Naalakkersuisoq for Uddannelse, Kultur, Idræt og Kirke til et orienteringsmøde d. 28/03 kl. 15.00-16.00 i mødelokale Lars Chemnitz. Udvalget ønsker at blive orienteret om følgende:

1) EM2022/34 - Redegørelse om etablering af landbrugsuddannelse

I svarnotatet til EM2022/34 stillede Naalakkersuisut følgende ændringsforslag:

"Forslag til Inatsisartutbeslutning om at pålægge Naalakkersuisut at afdække behovet for etablering af en landbrugsuddannelse med fokus på selvforsyning og fødevareproduktion. Afdækningen inkluderes i den af Naalakkersuisut igangsatte undersøgelse vedrørende muligheden for at omdanne og modernisere fåreholderuddannelsen og Inuili. Redegørelsen forelægges Inatsisartut i forbindelse med EM 2023."

- a) Udvalget ønsker i denne forbindelse at blive orienteret om status på den igangsatte undersøgelse der refereres til i ændringsforslaget.
- b) Yderligere ønsker udvalget at blive orienteret om hvorvidt den foreslåede inklusion i den igangsatte undersøgelse, vil afdække det samme som der bliver lagt op til i beslutningsforslaget.

2) EM2022/87 - Analyse om etablering af turisme uddannelsesinstitution i Ilulissat

I svarnotatet til EM2022/87 stillede Naalakkersuisut følgende ændringsforslag:

"Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at udarbejde en analyse af muligheden for at etablere en uddannelsesinstitution i Ilulissat med fokus på uddannelser inden for turisme. Uddannelsesinstitutionen skal som minimum udbyde uddannelserne til Serviceøkonom, Arktisk Turistguide og Adventure Guide. Analysen vil indgå som en del af undersøgelsen vedrørende EM 2021/95 og 107 og skal omdeles til Inatsisartut i forbindelse med FM2023"

- a) Udvalget ønsker i denne forbindelse at blive orienteret om status på den igangsatte undersøgelse som refereres til i ændringsforslaget, samt hvordan man påtænker at indarbejde beslutningsforslaget i den igangsatte undersøgelse.
- b) Udvalget ønsker at blive orienteret om hvorvidt Naalakkersuisut kan nå at indarbejde analysen i den igangsatte undersøgelse, med henvisning til at fristen for omdelingen af undersøgelsen vedrørende EM 2021/95 og 107 skal ske i forbindelse med FM2023.
- c) Hvilke planer og visioner har Naalakkersuisut for at udvikle turismeuddannelserne?

- d) Vil man i den igangsatte undersøgelse afdække følgende spørgsmål, som blev rejst under debatten om EM2022/87:
- i) Hvilken effekt vil oprettelsen af en ny uddannelsesinstitution med fokus på uddannelser indenfor turisme have på de allerede eksisterende turismeuddannelser?
 - ii) Hvorledes kan man tilpasse turismeuddannelserne de særlige forhold der er i Nord- og Østgrønland?
 - iii) Vil undersøgelsen indeholde en analyse der inddrager både ressourceforbruget ved at oprette en ny uddannelsesinstitution indenfor turisme, samt det samfundsmæssige behov for uddannelse af borgere indenfor turisme erhvervet?

3) Mangel på pædagoger og dagtilbudsmedarbejdere

- a) Der er stor mangel på uddannede pædagoger og dagtilbudsmedarbejdere. Udvalget ønsker at blive orienteret om, hvordan Naalakkersuisut vil sikre at der bliver uddannet flere pædagoger og dagtilbudsmedarbejdere. Samt hvilke tiltag der allerede er igangsat på området og hvilke tiltag der planlægges igangsat indenfor det næste år.
- b) Udvalget er blevet opmærksom på, at man på SPS i 2022 ikke opnåede nok kvalificerede ansøgere på uddannelsen til dagtilbudsmedarbejder samt socialpædagoguddannelsen. Begge uddannelser kræver dansk på et fastsat niveau. Hvad er baggrunden for adgangskravene om kompetencer indenfor sproget dansk?

Udvalget påregner at stille opfølgende spørgsmål under orienteringsmødet.

Udvalget ønsker endelig at modtage et notat på grønlandsk og dansk om foranstående spørgsmål i forlængelse af orienteringsmødet. Notatet bedes sendt elektronisk til inatsisartut@ina.alla.gl med kopi til aihjo@ina.alla.gl.

På vegne af Udvalget for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke
Med venlig hilsen

Doris J. Jensen
Udvalgsformand

Orienteringsmøde med Udvalget for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke

Hannigussaq
Bilag 2

Vedrørende: EM2022/34 - Redegørelse om etablering af landbrugsuddannelse

28-03-2023
Sagsnr. 2023 - 6940
Akt nr. 22892705

- a) Udvalget ønsker i denne forbindelse at blive orienteret om status på den igangsatte undersøgelse der refereres til i ændringsforslaget.

Postboks 1029
3900 Nuuk

Tlf: +299 34 50 00
Email: ikin@nanaq.gl
www.nanaq.gl

Svar: Udvalget vedrørende undersøgelse af muligheden for at opgradere færeholderuddannelsen i Upernaviarsuk til en landbrugsskole og om opgradering af Inuili vil afslutte sit arbejde i form af en rapport senest medio august 2023. Det påtænkte udvalg er endnu ikke udpeget og har ikke påbegyndt sit arbejde. Det påtænkes, at udvalget sammensættes således:

- 1 repræsentant for Departementet for Uddannelse, Kultur, Idræt og Kirke
- 1 repræsentant for Departement for Landbrug, Selvforsyning, Energi og Miljø
- 1 repræsentant for Departementet for Sociale Anliggender, Arbejdsmarked og Indenrigsanliggender
- 1 repræsentant for bestyrelsen for Inuili – Food College Greenland

Formandsposten og sekretariatsfunktioner til udvalget varetages af Departementet for Uddannelse, Kultur, Idræt og Kirke. Det forventes, at udvalget vil afholde det første møde i starten af april 2023 efter de påtænkte deltagere har udpeget deres repræsentanter til udvalget.

Departementet har siden 2022 udført interne undersøgelser, overvejelser m.m. og har således været i gang med forberedelserne til udvalgets arbejde. Dog har udarbejdelse af kommissoriet taget længere tid end forventet og har forsinket processen.

- b) Yderligere ønsker udvalget at blive orienteret om hvorvidt den foreslåede inklusion i den igangsatte undersøgelse, vil afdække det samme som der bliver lagt op til i beslutningsforslaget.

Svar: Den af Naalakkersuisut igangsatte undersøgelse havde til formål at undersøge muligheden for at opgradere færeholderuddannelsen i Upernaviarsuk til en egentlig landbrugsskole samt undersøge hvorvidt INUILI kan moderniseres.

Naalakkersuisut har i forbindelse med behandlingen af EM2022/34 tilpasset førnævnte problemstilling, således at der også er mere klart fokus på øget selvforsyning. Afdækningen af "behovet for etablering af en landbrugsuddannelse med fokus på selvforsyning og fødevarereproduktion" indgår nu dermed også i en af udvalgets opgaver. Kommissorium for udvalg vedrørende undersøgelse af

muligheden for at opgradere fåreholderuddannelsen i Upernaviarsuk til en landbrugsskole og om opgradering af Inuili er vedlagt som orientering.

Vedrørende: EM2022/87 - Analyse om etablering af turisme uddannelsesinstitution i Ilulissat

- a) Udvalget ønsker i denne forbindelse at blive orienteret om status på den igangsatte undersøgelse som refereres til i ændringsforslaget, samt hvordan man påtænker at indarbejde beslutningsforslaget i den igangsatte undersøgelse.

Svar: Undersøgelsen vedrørende EM 2021/95 og 107 vil omdeles til Inatsisartut i forbindelse med FM2023. Det forventes, at redegørelsen vil sendes til oversættelse senest i starten af april 2023.

Naalakkersuisut oplyste under 1. behandlingen af EM 2022/87, at det er Naalakkersuisuts vurdering, at det vil være hensigtsmæssigt at inkludere det af forslagsstiller foreslåede analysearbejde i undersøgelsen vedrørende EM 2021/95 og 107. Naalakkersuisut fremsatte derfor på under 1. behandlingen af forslaget følgende ændringsforslag:

"Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at udarbejde en analyse af muligheden for at etablere en uddannelsesinstitution i Ilulissat med fokus på uddannelser inden for turisme. Uddannelsesinstitutionen skal som minimum udbyde uddannelserne til Serviceøkonom, Arktisk Turistguide og Adventure Guide. Analysen vil indgå som en del af undersøgelsen vedrørende EM 2021/95 og 107 og skal omdeles til Inatsisartut i forbindelse med FM2023."

Naalakkersuisut har således fundet det hensigtsmæssigt at inkludere det af forslagsstiller foreslåede analysearbejde i undersøgelsen.

- b) Udvalget ønsker at blive orienteret om hvorvidt Naalakkersuisut kan nå at indarbejde analysen i den igangsatte undersøgelse, med henvisning til at fristen for omdelingen af undersøgelsen vedrørende EM 2021/95 og 107 skal ske i forbindelse med FM2023.

Svar: Se ovennævnte.

- c) Hvilke planer og visioner har Naalakkersuisut for at udvikle turismeuddannelserne?

Svar: Naalakkersuisut vil afvente undersøgelsens konklusioner og anbefalinger, før der foretages yderligere vurderinger om uddannelserne inden for turisme.

- d) Vil man i den igangsatte undersøgelse afdække følgende spørgsmål, som blev rejst under debatten om EM2022/87:

- i) Hvilken effekt vil oprettelsen af en ny uddannelsesinstitution med fokus på uddannelser indenfor turisme have på de allerede eksisterende turismeuddannelser?

Svar: Ovennævnte spørgsmål vil ikke afdækkes i forbindelse med behandling af EM2021/95 og 107.

- ii) Hvorledes kan man tilpasse turismeuddannelserne de særlige forhold der er i Nord- og Østgrønland?

Svar: Det kan indledningsvis oplyses, at spørgsmålet om hvorledes man kan tilpasse turismeuddannelserne til de særlige forhold der er i Nord- og Østgrønland behandles ikke i undersøgelsen vedrørende EM2021/95 og 107. Turismeuddannelserne kan tilpasses til de særlige forhold i Nord- og Østgrønland ved at revidere eksisterende uddannelser eller ved at oprette nye uddannelser. Det vil bl.a. kræve, at der nedsættes et udvalg eller tilsvarende med henblik på rådgivning om uddannelsens faglige indhold og kvalitative niveau og uddannelsens overensstemmelse med arbejdsmarkedets behov og de politiske målsætninger på området.

- iii) Vil undersøgelsen indeholde en analyse der inddrager både ressourceforbruget ved at oprette en ny uddannelsesinstitution indenfor turisme, samt det samfundsmæssige behov for uddannelse af borgere indenfor turisme erhvervet?

Svar: Omtrentlige omkostning til oprettelse af en ny uddannelsesinstitution inden for turisme er ikke medregnet i redegørelsen. Grunden er, at denne problemstilling ikke fremgår i undersøgelsen vedrørende EM2021/95 og 107. Der er heller ingen statistiske beregninger om det samfundsmæssige behov for uddannelse af borgere indenfor turisme erhvervet, også på grund af, at denne problemstilling ikke fremgår af i undersøgelsen vedrørende EM2021/95 og 107.

Vedrørende: Mangel på pædagoger og dagtilbudsmedarbejdere

a) Der er stor mangel på uddannede pædagoger og dagtilbudsmedarbejdere. Udvalget ønsker at blive orienteret om, hvordan Naalakkersuisut vil sikre at der bliver uddannet flere pædagoger og dagtilbudsmedarbejdere. Samt hvilke tiltag der allerede er igangsat på området og hvilke tiltag der planlægges igangsat indenfor det næste år.

Svar: Overordnet set optager PI/SPS flest mulige af de ansøgere, der søger til uddannelserne. I 2022 oplevede SPS, at der er for få ansøgere til eksempelvis Dagtilbudsmedhjælperuddannelsen. Dog kan der også ske det, at ansøgere takker nej til tilbud om optagelse på uddannelser, de har søgt ind på.

I forhold til rekruttering til de pædagogiske uddannelser deltager SPS på uddannelsesmesser og er i dialog med mange unge med interesse for det pædagogiske område og de pædagogiske uddannelser. SPS oplyser i svar til departementet, at man har tilbudt at informere om deres uddannelser i Upernavik, hvor der ikke var arrangeret uddannelsesmesse, men det blev afslået af Majoriaq. Derudover har SPS fysisk været i Tasiilaq i efteråret for at være i dialog omkring uddannelsesmuligheder og arrangeret uddannelsesmesse i samarbejde med Majoriaq i januar 2023.

Igangværende tiltag for flere faglærte pædagogisk uddannede:

Da der var for få ansøgere til at igangsætte dagtilbudsmedhjælperuddannelsen i efteråret 2022, afsøgte SPS sine tidligere afholdte realkompetenceforløb og henvendte sig direkte til dem, som ved tidligere RKV-forløb dengang blev vurderet parate til at starte på dagtilbudsmedhjælperuddannelsen. Dette har medført, at der nu i starten af 2023 er startet et hold i Tasiilaq (omend et semester forsinket), således at der også for skoleåret 2022/23 blev opstartet er Dagtilbudsmedhjælperhold.

Overordnet set er Dagtilbudsmedhjælperuddannelsen målrettet områder, hvor der ikke er uddannelsesinstitutioner og for de borgere, som ikke umiddelbart kan flytte sig for at få uddannelse. Den udbydes derfor som udgangspunkt ikke i byer/ områder, hvor PI/SPS har regionsskoler med Socialhjælperuddannelsen. Dog har SPS i 2023 igangsat samarbejde med Sermersooq kommune om at afvikle et opkvalificeringskursus-forløb for ufaglærte ansatte i Nuuk, der giver merit ind på dagtilbudsmedhjælperuddannelsens eksamensmodul med meritgivning fra dette kursusforløb. Der er således forbedringer i gang for at få afviklet eksamen i Nuuk for disse ansøgere, som forventes dimitteret i juni 2023.

Af øvrige tiltag er der i 2022 igangsat realkompetencevurdering af ufaglært ansatte med mulighed for optagelse på den særligt tilrettelagt 1-årige Socialhjælperuddannelse med merit for RKV i samarbejde med PKU. Første hold med 20 deltagere afsluttes til juni 2023.

Helt generelt er der for de pædagogiske uddannelser, nu sikret bevilling til oprettelse af ekstra holdaktiviteter, da SPS i 2022 er overgået til en taxameterfinansieret bevillingsramme. Det betyder, at SPS nu kan sikre bevilling til afvikling af ekstra uddannelsesaktiviteter ved hjælp af indberetning af budgetskøn over finanslovprocessen som de øvrige brancheskoler og derfor kan oprette flere hold svarende til de ansøgere de optager. Endvidere har SPS i samarbejde med Departementet fået udarbejdet et særligt opkvalificeringsforløb for dimittender fra den tidligere decentrale socialpædagoguddannelse, således at de kan optages på det sidste semester på Socialpædagogisk bacheloruddannelse og skrive bacheloropgave som et led i at få uddannet flere bachelorer for det pædagogiske område. Derudover udbydes en modulopbygget erhvervsakademi-/akademi uddannelse, der er en kort videregående pædagogisk uddannelse, som udbydes decentralt både som en heltids- og deltidsuddannelse, hvor det første hold forventes dimitteret i 2023.

SPS oplyser, at ansøgetallet for skoleåret 2023/24 til de pædagogiske uddannelser fordeles sig således:

- SPU, Professionsrettet Bacheloruddannelse til Socialpædagog: 68 ansøgere (2 stk. fra SPU suppleringsforløb.)
- DPMU, Decentral pædagogmedhjælperuddannelse, erhvervsakademi-/akademiuddannelse: 41 ansøgere
- SAU Socialassistentuddannelsen: 60 ansøgere (erhvervsuddannelses-niveau svarende til GUX - brobygning med fokus på sproglige kompetencer til videreuddannelse på professionsbacheloren)
- SHU, Socialhjælperuddannelsen: 219 ansøgere (heraf 49 ansøgere i Maniitsoq), erhvervsuddannelse

- DMU, Dagtilbudshjælperuddannelsen: 8 ansøgere, erhvervsuddannelse som udbydes i bygder

Men til trods for mange ansøgere, oplyser SPS at den endelig optagelse af studerende afhænger af flere elementer, blandt andet:

- Tilstrækkelig antal ansøgere til et hold (SPS starter typisk hold ved minimum 10 studerende af hensyn til didaktiske perspektiver og læringsmiljø)
- At der er ledige kollegiepladser
- Udsigt til at komme ud på den anden side med uddannelsesbevis der anerkendes (arbejds miljø- og lønmæssigt) på lige vilkår med evt. anden uddannelse på bachelorniveau, som spiller ind i forhold til, hvorvidt ansøgerne vælger at takke ja til optagelse.

b) Udvalget er blevet opmærksom på, at man på SPS i 2022 ikke opnåede nok kvalificerede ansøgere på uddannelsen til dagtilbudsmedarbejder samt social-pædagoguddannelsen. Begge uddannelser kræver dansk på et fastsat niveau. Hvad er baggrunden for adgangskravene om kompetencer indenfor sproget dansk?

Svar: PI/SPS oplyser, at de er af den opfattelse, at det ikke er adgangskravet om dansk, som er barrieren for ansøgning til og optag på uddannelserne, og der gives dispensation for adgangskravet ved hjælp af individuelle realkompetencevurderinger i forbindelse med gennemgang af ansøgninger, når denne problemstilling opdages.

Undervisningen på de fleste uddannelser er på grønlandsk, men når SPS stiller krav til kompetencer i dansk, så er årsagen tilgængelighed til fagrelevant og videnskabelig litteratur, samt grønlandsksprogede undervisere.

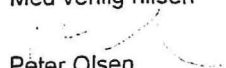
Endvidere er kravet om danskkundskaber for optagelse på uddannelserne også fundet i de studerendes efterfølgende videreuddannelsesmuligheder, som led i progression i forhold til læringsniveau uddannelserne imellem, samt i kobling til andre uddannelser nationalt og internationalt (nordisk). Det vil sige, at det særligt på SPS's videregående uddannelser bunder i et kvalitetssikringsperspektiv, hvor studerende fra SPS får mulighed for at tilgå viden på dansk/nordisk indenfor det pædagogiske område.

Derudover er der på de videregående uddannelser mulighed for at tage praktik i udlandet (herunder Danmark og resten af norden), hvor der er en særlig pædagogisk tradition i det danske/nordiske samfund herfor.

Indsatser:

Det overvejes om det sproglige adgangskrav til DMU skal sættes ned til F, da målgruppen som udgangspunkt ikke formodes at flytte sig fysisk for fortsat uddannelse.

Med venlig hilsen

Peter Olsen